

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 Stockholm

Yttrande över delbetänkandet Straffrättsliga åtgärder mot deltagande i en väpnad konflikt till stöd för en terroristorganisation (SOU 2016:40)

Sammanfattning

Tingsrätten anser att det är tveksamt om det finns tillräckliga skäl för att utvidga kriminaliseringen i enlighet med utredningens förslag om ändringar i finansieringslagen och rekryteringslagen.

För det fall förslaget om främjande av en terroristorganisations möjligheter att delta i en väpnad konflikt genomförs, har tingsrätten inga avgörande invändningar mot övriga förslag om ändringar i finansieringslagen och rekryteringslagen.

Övriga förslag tillstyrker tingsrätten med några enstaka synpunkter.

Behovet av att utvidga det straffbara området (3.7)

Som tydligt förs fram i utredningen finns det starka skäl som talar mot en utvidgning av det straffbara området. Enligt tingsrättens mening väger de argument som utredningen framför mot att införa en ny straffbestämmelse tyngre än de som framförs för förslaget. Särskilt vill tingsrätten betona de utrednings- och bevissvårigheter som kan förutses.

Ett särskilt straffansvar för främjande av en terroristorganisations möjligheter att delta i en väpnad konflikt (3.8.1)

Bestämmelsen är rent språkligt invecklad och innehåller flera vaga begrepp. Det gör det svårt att förstå vilket beteende som är straffbart utifrån ordalyd-

elsen. Även med bortseende från det problemet kan förslaget förväntas ge upphov till bevis- och tillämpningssvårigheter.

Begreppet *stridsrelaterad verksamhet* kan förväntas medföra gränsdragningsproblem. Detsamma gäller undantaget från ansvar om *sammanslutningens deltagande i den väpnade konflikten sker på ett sätt som inte strider mot den internationella humanitära rätten*. Vad gäller undantaget kan det också bli svårt att bevisa hur en viss sammanslutning agerat under just den tid som främjandet skett. Att deltagandet ska ha skett i en *väpnad konflikt* kan också medföra bevisproblem, i vart fall vid nya konflikter.

Rekvisitet *sammanslutning av personer som begår särskilt allvarlig brottslighet eller gör sig skyldiga till försök, förberedelse, stämpling eller medverkan till sådan brottslighet* kommer från redan befintlig lagtext i finansieringslagen. Trots det finns det anledning att i detta sammanhang lyfta fram de problem som rekvisitet kan förväntas medföra. Det kan således förväntas att det i en del fall kan bli svårt att avgöra vad som ska betraktas som en sammanslutning i bestämmelsens mening och vilket handlande som ska tillskrivas den. Det gäller inte minst när kvalificeringen av organisationen bygger på förväntade framtida gärningar. Därtill kommer att det kan vara svårt att visa vilka insikter den tilltalade har haft om sammanslutningen i fråga.

Det är angeläget att det finns reella möjligheter för rättsvårdande myndigheter att beivra brott. Risken med en kriminalisering med så pass vaga konturer som i förslaget är att antalet lagföringar blir få vilket i sin tur negativt kan påverka synen på straffregler som sanktionsmedel i stort. I detta fall finns inte heller de folkrättsliga eller politiska krav som låg till grund för förslagen i det förra delbetänkandet (jfr Lagrådets yttrande i prop. 2015/16:78 s. 113).

I övrigt har tingsrätten följande synpunkter.

Tingsrätten ställer sig frågande till om inte undantaget för *ringa fall* kan komma att omfatta för många av de gärningar som faller under den nya straffbestämmelsen. Det bör nämligen sällan vara möjligt att komma fram till att det handlande som nu föreslås kriminaliseras i sig skulle "leda till" förövande av särskilt allvarlig brottslighet.

När det gäller *straffskala och påföljdsval* vore det önskvärt med viss ledning för straffmätningen.

En utvidgning av straffansvaret för resor i terrorismsyfte, för finansiering av sådana resor och för rekrytering till särskilt allvarlig brottslighet (3.8.2 och 3.8.3)

För det fall förslaget om främjande av en terroristorganisations möjligheter att delta i en väpnad konflikt genomförs har tingsrätten inga avgörande invändningar mot övriga förslag om ändringar i finansieringslagen och rekryteringslagen.

Olovlig värvning (4)

Tingsrätten tillstyrker förslaget. Det vore dock önskvärt med ett klargörande av hur brottsenheten är tänkt att bestämmas. Om varje värvning av en person är att betrakta som ett brott oavsett om flera personer värvas vid samma tillfälle kan ändringen medföra en betydande straffskärpning.

Sveriges tillträde till överenskommelser inom FN för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg och av brott på den internationella civila luftfartens område (5)

Tingsrätten har endast den synpunkten att det är mindre lämpligt av systematiska och språkliga skäl att *luftfartyg* nämns i både den inledande meningen och första punkten i 13 kap. 5 a § brottsbalken. Ändringen skulle kunna föras in i ett nytt andra stycke och ha följande lydelse. *För kapning enligt första stycket döms även den som genom användande av tekniska hjälpmedel bemäktigar sig eller ingriper i manövreringen av ett luftfartyg.*

Detta ärende har beslutats av tingsrätten i sammansättningen lagmannen Inger Söderholm, chefsrådmannen Lennart Christianson, rådmannen Thomas Ericsson och tingsfiskalen Oscar Lindberg, föredragande.

Inger Söderholm

Oscar Lindberg